

MIN JIN LEE

파친코

ΠΑΤΣΙΝΚΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΑΣΙΑ ΤΖΑΝΑΚΑΡΗ

ΙΚΑΡΟΣ

ΠΑΤΣΙΝΚΟ

Τίτλος πρωτοτύπου: *Pachinko*

© Min Jin Lee, 2017

© για την ελληνική έκδοση Εκδόσεις Ίκαρος, 2018

Μετάφραση από τα αγγλικά: Βάσια Τζανακάρη

Γλωσσική επιμέλεια - Διορθώσεις: Κώστας Αγοραστός

Σχεδιασμός - Εικονογράφηση εξωφύλλου: Χρήστος Κούρτογλου

Στοιχειοθεσία - Σελιδοποίηση: Ευτυχία Λιάπη

Εκτύπωση: Μητρόπολις Α.Ε.

Βιβλιοδεσία: Ηλ. Μπουντάς - Π. Βασιλειάδης Ο.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2018

ISBN 978-960-572-259-3

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ • ΒΟΥΛΗΣ 4, 105 62 ΑΘΗΝΑ • Τ: 210 322552 • www.ikarosbooks.gr

Min Jin Lee

ΠΑΤΣΙΝΚΟ

Μετάφραση
Βάσια Τζανακάρη

ΙΚΑΡΟΣ

Για τον Κρίστοφερ και τον Σαμ

Πατσίνκο: ιαπωνικό τυχερό παιχνίδι αντίστοιχο του φλίπερ.
(Όλες οι σημειώσεις ανήκουν στη μεταφράστρια).

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

Γκόγιανγκ¹/ Γενέτειρα

1910–1933

1. Gohyang: η λέξη θα λέγαμε ότι είναι ισοδύναμη της λέξης home στα αγγλικά, η οποία είναι πολυσήμαντη (πατρίδα, σπίτι, τόπος, γενέτειρα στη σύνθετη λέξη hometown). Ενέχει την έννοια της ρίζας και της καταγωγής. Η λέξη στα κορεάτικα είναι έντονα φορτισμένη. Δεν σημαίνει απαραίτητα τον τόπο όπου γεννήθηκε κάποιος αλλά μπορεί να αναφέρεται στον τόπο καταγωγής των προγόνων του. Επίσης, χρησιμοποιείται για να περιγράψει το μέρος απ' όπου έχει κανείς παιδικές αναμνήσεις.

Πατρίδα είναι ένα όνομα, μια λέξη, και είναι δυνατή· πιο δυνατή απ' ό,τι μάγος έχει προφέρει ποτέ ή στην οποία πνεύμα έχει απαντήσει, στο πιο δυνατό ξόρκι.

CHARLES DICKENS

ΓΙΟΝΓΚΝΤΟ, ΠΟΥΣΑΝ, ΚΟΡΕΑ

Η Ιστορία μάς έχει απογοητεύσει, αλλά δεν έχει σημασία.

Στην αλλαγή του αιώνα, ένας ηλικιωμένος ψαράς και η γυναίκα του αποφάσισαν να βάλουν νοικάρηδες για επιπλέον χρήματα. Και οι δύο ήταν γεννημένοι και μεγαλωμένοι στο ψαροχώρι του Γιόνγκντο – μια νησίδα πλάτους οχτώ χιλιομέτρων, δίπλα στην πόλη και το λιμάνι του Πουσάν. Κατά τη διάρκεια του μακροχρόνιου γάμου τους, η γυναίκα γέννησε τρεις γιους, αλλά μόνο ο Χούνι, ο μεγαλύτερος και πιο αδύναμος, επιβίωσε. Ο Χούνι γεννήθηκε με λυκόστομα και στρεβλό πόδι· ήταν όμως προικισμένος με μεγάλους ώμους, γεροδεμένο σώμα και χρυσαφένιο δέρμα. Ακόμη κι όταν έγινε νέος άντρας, διατήρησε την ήπια, ευγενική ιδιοσυγκρασία που είχε ως παιδί. Όταν ο Χούνι έκρυβε με τα χέρια το δύσμορφο στόμα του, κάτι που έκανε ασυναίσθητα όταν συναντούσε αγνώστους, έμοιαζε με τον ωραίο πατέρα του, καθώς είχαν τα ίδια μεγάλα, γελαστά μάτια. Σκούρα φρύδια κοσμούσαν το πλατύ μέτωπό του, που ήταν μονίμως ηλιοκαμένο από τη δουλειά στο ύπαιθρο. Όπως οι γονείς του, ο Χούνι δεν μιλούσε γρήγορα, και κάποιιοι έκαναν το λάθος να θεωρούν πως είχε πρόβλημα στο μυαλό, αυτό όμως δεν ήταν αλήθεια.

Το 1910, όταν ο Χούνι ήταν είκοσι εφτά χρόνων, η Ιαπωνία προσάρτησε την Κορέα. Ο ψαράς και η γυναίκα του, χωρικοί οικονομικοί και σκληραγωγημένοι, αρνήθηκαν να παρασυρθούν από τους ανίκανους αριστοκράτες και τους διεφθαρμένους κυβερνώντες της χώρας τους, που έχασαν το κράτος τους από ένα μάτσο κλέφτες. Όταν το νοίκι του σπιτιού τους ανέβηκε ξανά, άφησαν το υπνοδωμάτιό τους και άρχισαν να κοιμούνται στο χολ κοντά στην κουζίνα για να αυξήσουν τον αριθμό των νοικάρηδων.

Το ξύλινο σπίτι που νοίκιαζαν πάνω από τρεις δεκαετίες δεν ήταν μεγάλο, λίγο μικρότερο από σαράντα πέντε τετραγωνικά. Το εσωτερικό χωριζόταν σε τρία μικρά δωμάτια με χάρτινες συρόμενες πόρτες, κι ο ψαράς είχε αντικαταστήσει μόνος του τη στέγη από χορτάρι, που έσταζε, με κοκκινωπά κεραμίδια από πηλό, προς όφελος του σπιτονοικοκύρη του, ο οποίος ζούσε πολυτελώς σε ένα αρχοντικό στο Πουσάν. Η κουζίνα κατέληξε στον λαχανόκηπο για ν' ανοίξει χώρος για τα πιο μεγάλα καζάνια και τα ολοένα περισσότερα φορητά τραπεζάκια φαγητού, τα οποία κρέμονταν από καρφιά στον σοβατισμένο πέτρινο τοίχο.

Έπειτα από επιμονή του πατέρα του, ο Χούνι έμαθε να διαβάζει και να γράφει κορεάτικα και ιαπωνικά από τον δάσκαλο του χωριού, αρκετά καλά ώστε να κρατάει τα λογιστικά βιβλία μιας πανσιόν και να κάνει προσθέσεις από μέσα του ώστε να μην τον κλέβουν στην αγορά. Όταν έμαθε πώς να τα κάνει αυτά, οι γονείς του τον σταμάτησαν από το σχολείο. Ως έφηβος δούλευε σχεδόν όπως θα δούλευε ένας δυνατός άντρας με τα διπλά του χρόνια και δύο γερά πόδια· είχε επιδέξια χέρια και μπορούσε να κουβαλήσει βαριά φορτία, αλλά δεν μπορούσε να τρέξει

ή να περπατήσει γρήγορα. Ήταν γνωστό στο χωριό ότι ο Χούνι κι ο πατέρας του δεν έβαζαν κρασί στο στόμα τους. Ο ψαράς και η γυναίκα του έκαναν τον γιο τους που κατάφερε να επιζηήσει, τον σακάτη της γειτονιάς, έξυπνο και προκομμένο, επειδή δεν ήξεραν ποιος θα τον φρόντιζε όταν εκείνοι θα πέθαιναν.

Αν ένας άντρας και η γυναίκα του μπορούσαν να μοιράζονται μια καρδιά, τότε αυτό το σταθερό παλλόμενο όργανο ήταν ο Χούνι. Τους άλλους γιους τους τους είχαν χάσει – τον μικρότερο από ιλαρά και τον μεσαίο, έναν άχρηστο, όταν τον ξεκοίλιασε ένας τάυρος σε ένα ανόητο ατύχημα. Με εξαίρεση το σχολείο και την αγορά, το ηλικιωμένο ζευγάρι κρατούσε τον μικρό Χούνι στο σπίτι κι όταν εκείνος μεγάλωσε κι έγινε νέος άντρας, έμεινε σπίτι για να βοηθάει τους γονείς του. Δεν τους πήγαινε η καρδιά να τον απογοητεύουν μα συνάμα τον αγαπούσαν αρκετά ώστε να μην τον κακομαθαίνουν. Οι χωρικοί ήξεραν ότι ένας κακομαθημένος γιος έκανε μεγαλύτερη ζημιά στην οικογένεια κι από νεκρό, έτσι προσπαθούσαν να μην του κάνουν υπερβολικά χατίρια.

Άλλες οικογένειες δεν είχαν την τύχη να έχουν δύο τόσο συνετούς γονιούς και όπως συμβαίνει σε χώρες που λεηλατούνται από εχθρούς ή απ' τη φύση, οι αδύναμοι αυτής της αποικιοκρατούμενης χερσονήσου –ηλικιωμένοι, χήρες κι ορφανά– ήταν, φυσικά, σε απελπιστική κατάσταση. Για κάθε νοικοκυριό που μπορούσε να ταΐσει ένα στόμα παραπάνω, υπήρχαν ορδές ανθρώπων που ήταν πρόθυμοι να δουλεύουν ολόκληρη μέρα για μια κούπα ρύζι με κριθάρι.

Την άνοιξη του 1911, δύο εβδομάδες αφότου ο Χούνι έκλεισε τα τριάντα οχτώ, η ροδομάγουλη προξενήτρα από την πόλη επισκέφτηκε τη μητέρα του.

Η μητέρα του Χούνι την οδήγησε στην κουζίνα· έπρεπε να μιλάνε χαμηλόφωνα καθώς στα μπροστινά δωμάτια κοιμούταν οι νοικάρηδες. Ήταν αργά το πρωί και οι νοικάρηδες που ψάρευαν όλο το βράδυ είχαν φάει το ζεστό φαγητό τους, είχαν πλυθεί κι είχαν πέσει για ύπνο. Η μητέρα του Χούνι έβαλε στην προξενήτρα ένα φλιτζάνι κρύο τσάι κριθαριού αλλά συνέχισε τη δουλειά της.

Μάντευε βέβαια, τι ήθελε η προξενήτρα αλλά δεν ήξερε τι να πει. Ο Χούνι δεν είχε ζητήσει ποτέ νύφη από τους γονείς του. Ήταν αδιανόητο μια αξιοπρεπής οικογένεια να αφήσει την κόρη της να παντρευτεί κάποιον με δυσμορφίες, μιας και τέτοια πράγματα αναπόφευκτα περνούσαν στην επόμενη γενιά. Ποτέ δεν είχε δει τον γιο της να μιλάει με κοπέλα· τα περισσότερα κορίτσια του χωριού απέφευγαν να τον κοιτάζουν και ο Χούνι ήξερε ότι δεν έπρεπε να επιθυμεί κάτι που δεν μπορούσε να έχει – αυτή η στωικότητα ήταν κάτι που ακόμα και ένας φυσιολογικός χωρικός θα δεχόταν για τη ζωή του και τις επιθυμίες που του επιτρέπονταν να έχει.

Το αστείο μικροκαμωμένο πρόσωπο της προξενήτρας ήταν πρησμένο και ροδαλό· είχε μαύρα σκληρά μάτια, έξυπνα, πήγαιναν πέρα δώθε, και πρόσεχε να λέει μόνο ευγενικές κουβέντες. Έγλειψε τα χείλια της σαν να διψούσε· η μητέρα του Χούνι αισθάνθηκε τη γυναίκα να παρατηρεί την ίδια και κάθε λεπτομέρεια του σπιτιού, να υπολογίζει με το αυστηρό βλέμμα της το μέγεθος της κουζίνας.

Όμως η προξενήτρα από την πλευρά της θα δυσκολευόταν πολύ να ερμηνεύσει τη μητέρα του Χούνι, μια ήσυχη γυναίκα που δούλευε από το πρωί μέχρι το βράδυ, κάνοντας ό,τι ήταν απαραίτητο κάθε μέρα. Σπάνια πήγαινε στην αγορά επειδή

δεν είχε χρόνο για φλυαρίες που θα την παράσερναν· έστειλε τον Χούνι για ψώνια. Όσο η προξενήτρα μιλούσε, τα χείλια της μητέρας του Χούνι παρέμεναν ασάλευτα, σαν το βαρύ τραπέζι από πεύκο όπου έκοβε τα ραπανάκια της.

Πρώτη το ανέφερε η προξενήτρα. Εντάξει, υπήρχε η ατυχία του ποδιού και του σκισμένου στόματος, αλλά ο Χούνι ήταν εμφανώς καλό παιδί – μορφωμένος, και δυνατός σαν δύο βόδια! Ήταν ευλογημένη που είχε έναν τόσο καλό γιο, είπε η προξενήτρα. Τα δικά της παιδιά τα υποβίβασε: κανείς από τους γιους της δεν είχε αφοσιωθεί στα βιβλία ή στο εμπόριο, αλλά δεν ήταν και φρικτά παιδιά. Η κόρη της είχε παντρευτεί πολύ μικρή και ζούσε πολύ μακριά. Καλοί γάμοι, υπέθετε η προξενήτρα, αλλά οι γιοι της ήταν τεμπέληδες. Όχι σαν τον Χούνι. Όταν τελείωσε το λογύδριό της, στύλωσε το βλέμμα στη γυναίκα με το σταρένιο δέρμα, της οποίας το πρόσωπο παρέμενε ανέκφραστο, γυρεύοντας κάποιο σημάδι ενδιαφέροντος.

Η μητέρα του Χούνι έμεινε με το κεφάλι σκυμμένο καθώς μεταχειριζόταν με σιγουριά το κοφτερό μαχαίρι της – κάθε κομματάκι ραπανάκι ήταν τετράγωνο και ίσια κομμένο. Όταν στο ξύλο κοπής σχηματίστηκε ένα βουναλάκι από άσπρους κύβους ραπανιού, μετέφερε με μια επιδέξια κίνηση το σωρό σε μια γαβάθα για ανακάτεμα. Πρόσεχε τόσο πολύ την προξενήτρα που μιλούσε για τόσο προσωπικά της θέματα που φοβόταν ότι θα άρχιζε να τρέμει.

Πριν μπει μέσα η προξενήτρα είχε κάνει τον γύρο του σπιτιού για να ζυγίσει με το μάτι την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού. Απ' ό,τι φαινόταν, οι κουβέντες της γειτονιάς για τη σταθερή τους κατάσταση επιβεβαιώνονταν. Στον λαχανόκηπο, ραπανάκια, σαρκώδη και βαριά από τις πρώιμες ανοιξιάτικες

βροχές, περίμεναν να τα βγάλουν από την καστανή γη. Μπακαλιάροι και καλαμάρια κρέμονταν σε τάξη σε ένα μακρύ σχοι-νί μπουγάδας και στέγωναν στον αδύναμο ανοιξιάτικο ήλιο. Δίπλα στο αποχωρητήριο υπήρχε μια καθαρή στάνη φτιαγμέ-νη από λάσπη και πέτρες από τη γύρω περιοχή, με τρία μαύ-ρα γουρούνια μέσα. Η προξενήτρα μπόρεσε να μετρήσει εφτά κότες κι έναν κόκορα στην πίσω αυλή. Μέσα στο σπίτι, η ευη-μερία τους ήταν πιο εμφανής.

Στην κουζίνα, μπόλ για ρύζι και σουπά ήταν στοιβαγμένα πάνω σε καλοφτιαγμένα ράφια και αρμαθιές άσπρα σκόρδα και κόκκινες πιπεριές κρέμονταν από τα χαμηλά δοκάρια. Στη γωνία, κοντά στη λεκάνη όπου έπλεναν, υπήρχε ένα πελώριο πλεχτό καλάθι γεμάτο μέχρι επάνω με φρεσκοβγαλμένες πα-τάτες. Η ανακουφιστική μυρωδιά του κριθαριού και του κε-χριού που άχνιζε στο μαύρο κατσαρολάκι του ρυζιού πλανιό-ταν στο μικρό σπίτι.

Ικανοποιημένη με την άνετη κατάσταση της πανσιόν, σε μια χώρα που φτώχαινε ολοένα, η προξενήτρα ήταν βέβαιη ότι ακό-μη κι ο Χούνι μπορούσε να έχει μια υγιή νύφη, έτσι συνέχισε.

Το κορίτσι ήταν από την άλλη πλευρά του νησιού, πέρα από το πυκνό δάσος. Ο πατέρας της ήταν ένας από τους πολλούς ακτήμονες που είχαν χάσει το μισθωτήριό τους ως συνέπεια των πρόσφατων αναταραχών της αποικιακής κυβέρνησης. Ο χήρος, που είχε την ατυχία να κάνει τέσσερα κορίτσια και κα-νέναν γιο, δεν είχε να φάει – μόνο ό,τι μάζευαν από το δάσος, τα ψάρια που δεν κατάφερνε να πουλήσει, ή τρόφιμα από τις περιστασιακές φιλανθρωπίες των εξίσου φτωχών γειτόνων. Ο αξιοπρεπής πατέρας είχε θερμοπαρακαλέσει την προξενήτρα να βρει γαμπρούς για τις ανύπαντρες θυγατέρες του, εφόσον

ήταν καλύτερο μια παρθένα να παντρευτεί οποιονδήποτε από το να παρακαλάει για φαγητό, σε μια εποχή όπου άντρες και γυναίκες πεινούσαν και η αρετή κόστιζε ακριβά. Το κορίτσι, η Γιάνγκτζιν, ήταν η μικρότερη από τα τέσσερα κορίτσια. Φαινόταν πιο εύκολο να ξεφορτωθεί εκείνη μιας και ήταν πολύ μικρή για να παραπονεθεί και έτρωγε πιο λίγο απ' όλες.

Η Γιάνγκτζιν στα δεκαπέντε της ήταν γλυκιά και τρυφερή σαν νεογέννητο μοσχαραάκι, είπε η προξενήτρα. «Φυσικά δεν έχει προίκα, και σίγουρα ο πατέρας δεν θα περιμένει και πολλά δώρα. Ίσως μερικές κότες για αβγά, βαμβακερό ύφασμα για τις αδελφές της Γιάνγκτζιν, έξι ή επτά σακιά κεχρί για να βγάλουν τον χειμώνα». Καθώς δεν άκουσε διαμαρτυρίες όταν απαρίθμησε τα δώρα, η προξενήτρα πήρε θάρρος. «Ίσως μια κατσικά. Ή ένα γουρουνάκι. Η οικογένεια έχει ελάχιστα και οι τιμές για τις νύφες έχουν πέσει πολύ. Το κορίτσι δεν θα χρειαστεί κοσμήματα». Η προξενήτρα χασκογέλασε.

Με ένα τίναγμα του χοντρού της καρπού, η μητέρα του Χούνι πασπάλισε τα ραπανάκια με θαλασσινό αλάτι. Η προξενήτρα δεν μπορούσε να ξέρει πόσο συλλογισμένα σκεφτόταν η μητέρα του Χούνι τι της ζητούσε. Η μητέρα θα έδινε τα πάντα για να αυξήσει την τιμή της νύφης· η μητέρα του Χούνι εξεπλάγη με τις φαντασίες και τις ελπίδες που φούντωναν στο στήθος της, αλλά η έκφρασή της παρέμενε συγκεντρωμένη και ανεξιχνίαστη· η προξενήτρα παρ' όλα αυτά δεν ήταν χαζή.

«Και τι δεν θα έδινά να αποκτήσω εγγονό μια μέρα» είπε η προξενήτρα, παίζοντας το τελευταίο της χαρτί, ενώ κοίταζε επίμονα το ρυτιδωμένο, σκούροχρωμο πρόσωπο της αφεντικίνας της πανσιόν. «Δεν έχω εγγονό, μόνο μια εγγονή που είναι υπερβολικά κλαψιάρα».

Η προξενήτρα συνέχισε. «Θυμάμαι πώς κρατούσα αγκαλιά τον πρώτο μου γιο όταν ήταν μωρό. Πόσο ευτυχισμένη ήμουν! Ήταν άσπρος σαν πανεράκι γεμάτο φρέσκα κέικ ρυζιού την Πρωτοχρονιά – μαλακός και ζουμερός σαν ζεστή ζύμη. Τόσο νόστιμος που ήθελες να τον δαγκώσεις. Τώρα είναι απλώς ένας μεγάλος βλάκας» είπε, νιώθοντας απαραίτητο να προσθέσει ένα παράπονο στις καυχησιές της.

Επιτέλους, η μητέρα του Χούνι χαμογέλασε, επειδή η εικόνα παραήταν ζωντανή. Ποια γριά δεν ήθελε να κρατήσει αγκαλιά τον εγγονό της, όταν μάλιστα μια τέτοια σκέψη θα ήταν αδιανόητη πριν από αυτή την επίσκεψη; Έσφιξε τα δόντια για να ηρεμήσει κι έπιασε τη γαβάθα του ανακατώματος. Την κούνησε πέρα δώθε για να πάει παντού το αλάτι.

«Το κορίτσι έχει ωραίο πρόσωπο. Δεν είναι βλογιοκομμένη. Έχει καλούς τρόπους και υπακούει τον πατέρα και τις αδελφές της. Και δεν είναι πολύ σκούρα. Είναι μικροκαμωμένη αλλά έχει δυνατά χέρια και μπράτσα. Θα πρέπει να πάρει λίγο βάρος, αλλά το καταλαβαίνετε αυτό. Ήταν δύσκολοι καιροί για την οικογένεια». Η προξενήτρα χαμογέλασε κοιτάζοντας το καλάθι με τις πατάτες στη γωνία, σαν να 'λεγε ότι εδώ, το κορίτσι θα μπορούσε να τρώει όσο ήθελε.

Η μητέρα του Χούνι άφησε τη γαβάθα στον πάγκο και στράφηκε στην επισκέπτριά της.

«Θα μιλήσω στον άντρα και στον γιο μου. Δεν έχουμε λεφτά για κατσικά ή γουρούνι. Ίσως μπορούμε να στείλουμε λίγο βαμβάκι μαζί με άλλα πράγματα για τον χειμώνα. Θα πρέπει να ρωτήσω».

Η νύφη και ο γαμπρός γνωρίστηκαν τη μέρα του γάμου τους και η Γιάνγκτζιν δεν τρόμαξε απ' το πρόσωπό του. Τρεις άνθρωποι στο χωριό της είχαν γεννηθεί έτσι. Είχε δει βόδια και γουρούνια με το ίδιο πράγμα. Ένα κορίτσι που έμενε κοντά τους είχε ένα εξόγκωμα σαν φράουλα ανάμεσα στη μύτη και το σκισμένο χέιλι της και τα άλλα παιδιά τη φώναζαν Φραουλίτσα, παρατσούκλι που δεν την πείραζε. Όταν ο πατέρας της Γιάνγκτζιν της είπε ότι ο άντρας της θα είναι σαν τη Φραουλίτσα αλλά και με στραβό πόδι, δεν είχε κλάψει. Ο πατέρας της τότε της είπε ότι ήταν καλό κορίτσι.

Ο Χούνι και η Γιάνγκτζιν παντρεύτηκαν τόσο αθόρυβα που αν η οικογένεια δεν είχε στείλει κείκ αφιθιάς στους γείτονες, θα τους κατηγορούσαν για τσιγκουνιά. Ακόμα και οι νοικάρηδες εξεπλάγησαν όταν η νύφη εμφανίστηκε για να σερβίρει το πρωινό τη μέρα έπειτα από τον γάμο.

Όταν η Γιάνγκτζιν έμεινε έγκυος, ανησυχούσε ότι το παιδί της θα είχε τις δυσμορφίες του Χούνι. Το πρώτο της παιδί γεννήθηκε με λυκόστομα αλλά τα πόδια του ήταν γερά. Ο Χούνι και οι γονείς του δεν στενοχωρήθηκαν όταν τους το έδειξε η μαία. «Σε πειράζει;» τη ρώτησε ο Χούνι κι εκείνη είπε όχι, επειδή πράγματι δεν την πείραζε. Όταν η Γιάνγκτζιν έμεινε μόνη με το πρωτότοκό της, χάιδεψε γύρω γύρω το στόμα του βρέφους με τον δείκτη της και το φίλησε· δεν είχε αγαπήσει κανέναν όπως το μωρό της. Στις επτά εβδομάδες, το μωρό πέθανε από πυρετό. Το δεύτερο μωρό της είχε τέλειο πρόσωπο και γερά πόδια αλλά κι εκείνο πέθανε από διάρροια και πυρετό πριν από τον εορτασμό του Μπεκ-ιλ² του. Οι αδελφές της, ακόμη ανύ-

2. Baek-il: γενέθλιος εορτασμός της 100ης ημέρας ενός βρέφους. Ο εορτασμός των γενεθλίων στην Κορέα θεωρείται πολύ σημαντικός.

παντρες, έριξαν το φταίξιμο στο γάλα της που έτρεχε λιγοστό και τη συμβούλεψαν να δει έναν σαμάνο. Ο Χούνι και οι γονείς του δεν ενέκριναν τον σαμάνο, αλλά όταν έμεινε έγκυος τρίτη φορά, πήγε χωρίς να τους το πει. Όμως στα μισά της τρίτης εγκυμοσύνης της άρχισε να νιώθει παράξενα, έτσι αποδέχτηκε την πιθανότητα κι αυτό να πέθαινε. Το τρίτο της παιδί το έχασε από ευλογία.

Η πεθερά της πήγε στον βοτανοθεραπευτή για να της φτιάξει ιαματικό τσάι. Η Γιάνγκτζιν ήπια το καφέ υγρό μέχρι την τελευταία σταγόνα και ζήτησε συγγνώμη για το μεγάλο έξοδο. Έπειτα από κάθε γέννα, ο Χούνι πήγαινε στην αγορά για να της αγοράσει διαλεχτά φύκια για σούπα, για να γιατρευτεί η μήτρα της· ύστερα από κάθε θάνατο, της έφερνε γλυκά κέικ ρυζιού, ζεστά απ' την αγορά και της τα έδινε. «Πρέπει να φας. Πρέπει να ξαναβρείς τη δύναμή σου».

Τρία χρόνια μετά τον γάμο τους, πέθανε ο πατέρας του Χούνι και μερικούς μήνες μετά, ακολούθησε η γυναίκα του. Τα πεθερικά της Γιάνγκτζιν δεν της είχαν αρνηθεί ποτέ ούτε τροφή ούτε ρούχα. Κανείς τους δεν την είχε χτυπήσει ούτε την είχε επικρίνει, κι ας μην είχε καταφέρει να τους χαρίσει διάδοχο.

Επιτέλους, η Γιάνγκτζιν γέννησε τη Σάντζα, το τέταρτο παιδί της και το μόνο κορίτσι. Το παιδί μεγάλωσε· όταν πια έκλεισε τα τρία, οι γονείς της μπόρεσαν να κοιμηθούν όλη νύχτα χωρίς να κοιτάζουν ξανά και ξανά για να βεβαιωθούν ότι το μικρό κορμάκι που ήταν ξαπλωμένο δίπλα τους ανέπνεε. Ο Χούνι έφτιαχνε στην κόρη του κουκλίτσες από φύλλα καλαμποκιών και για να της παίρνει γλυκά απαρνήθηκε τον καπνό του· οι τρεις τους έτρωγαν κάθε γεύμα μαζί παρόλο που οι νοικάρηδες ήθελαν ο Χούνι να τρώει μαζί τους. Αγαπούσε το παιδί του

όπως τον είχαν αγαπήσει οι γονείς του, αλλά αντιλαμβανόταν ότι δεν μπορούσε να της αρνηθεί τίποτα. Η Σάντζα ήταν ένα κορίτσι με συνηθισμένη εμφάνιση, γελούσε εύκολα κι ήταν έξυπνη, αλλά για τον πατέρα της ήταν μια καλλονή, και θαύμαζε την τελειότητά της. Λίγοι πατεράδες στον κόσμο λάτρευαν τις κόρες τους όσο ο Χούνι, ο οποίος έμοιαζε να ζει για να κάνει το παιδί του να χαμογελάει.

Τον χειμώνα που η Σάντζα ήταν δεκατριών, ο Χούνι έσβησε αθόρυβα από φυματίωση. Στην κηδεία του, η Γιάνγκτζιν και η κόρη της ήταν απαρηγόρητες. Το επόμενο πρωί, η νεαρή χήρα σηκώθηκε από το στρώμα της και ξανάπιασε δουλειά.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1932

Ο χειμώνας ύστερα από την εισβολή της Ιαπωνίας στη Μαντζουρία ήταν δύσκολος. Τσουχτεροί άνεμοι τράνταζαν τη μικρή πανσιόν και οι γυναίκες παράχωναν βαμβάκι ανάμεσα στις υφασμάτινες στρώσεις των ρούχων τους. Αυτό που αποκαλούνταν οικονομική ύφεση υπήρχε παντού στην υφήλιο, έλεγαν συχνά οι νοικάρηδες όταν έτρωγαν, επαναλαμβάνοντας ό,τι είχαν ακούσει από τους άντρες στην αγορά, οι οποίοι μπορούσαν να διαβάσουν εφημερίδα. Οι φτωχοί Αμερικάνοι πεινούσαν όσο οι φτωχοί Ρώσοι και οι φτωχοί Κινέζοι. Στο όνομα του Αυτοκράτορα, ακόμη κι ο μέσος Ιάπωνας υφίστατο στερήσεις. Αναμφίβολα, οι πονηροί και σκληραγωγημένοι επιβίωσαν εκείνον τον χειμώνα, αλλά οι ντροπιαστικές περιγραφές –για παιδιά που πήγαιναν για ύπνο και δεν ξυπνούσαν, κορίτσια που πουλούσαν την αθωότητά τους για ένα μπουλ νουντλς σιταριού, και ηλικιωμένους που έφευγαν αθόρυβα να πάνε να πεθάνουν ώστε να έχουν φαγητό οι νέοι– ήταν υπερβολικά πολλές.

Εντούτοις οι νοικάρηδες περίμεναν τα γεύματά τους και ένα παλιό σπίτι χρειαζόταν μερεμέτια. Το νοίκι έπρεπε να πληρώνεται κάθε μήνα στον άνθρωπο του σπιτονοικοκύρη, που ήταν

επίμονος. Με τον καιρό, η Γιάνγκτζιν είχε μάθει πώς να διαχειρίζεται τα χρήματα, να συνεννοείται με τους προμηθευτές, και να λέει όχι σε όρους που δεν της άρεσαν. Προσέλαβε δύο ορφανές αδελφές κι έγινε αφεντικό. Ήταν μια τριανταεφτάχρονη χήρα που διεύθυνε μια πανσιόν – κι όχι η ξυπόλυτη έφηβη που είχε φτάσει σ' αυτό το κατώφλι κρατώντας σφιχτά μια αλλαξιά καθαρά εσώρουχα τυλιγμένα σε ένα τετράγωνο πανί.

Η Γιάνγκτζιν έπρεπε να φροντίζει τη Σάντζα και να κερδίζει χρήματα· ήταν τυχερές που είχαν αυτή την επιχείρηση παρόλο που το σπίτι δεν ήταν δικό τους. Την πρώτη κάθε μήνα, οι νοικάρηδες πλήρωναν είκοσι τρία γιεν ο καθένας για στέγη και φαγητό, τα οποία όμως σιγά σιγά άρχισαν να μην φτάνουν για να αγοράζει η Γιάνγκτζιν σιτηρά στην αγορά ή κάρβουνο για να ζεσταθούν. Δεν μπορούσε να ανεβάσει το νοίκι επειδή οι άντρες δεν έβγαζαν περισσότερα λεφτά, αλλά εκείνη εξακολουθούσε να έχει την υποχρέωση να τους ταΐζει την ίδια ποσότητα. Έτσι, μαγείρευε πηχτούς, κρεμώδεις ζωμούς από κόκαλα και καρύκευε τα λαχανικά από τον λαχανόκηπο για να φτιάχνει νόστιμα ορεκτικά· όταν στο τέλος του μήνα τα λεφτά λιγόστευαν, ετοιμάζε γεύματα με κεχρί, κριθάρι και τα λίγα πράγματα που είχαν στο κελάρι, ενώ όταν έπαιρνε να αδειάζει το τσουβάλι με τα σιτηρά, έφτιαχνε νόστιμες τηγανίτες με νερό και αλεύρι από φασόλια. Οι νοικάρηδες της έφερναν τα ψάρια που τους είχαν μείνει απούλητα κι όταν υπήρχε ένας επιπλέον κουβάς με καβούρια ή σκουμπριά, τα διατηρούσε με μπαχαρικά για να συμπληρώνει τα πιο φτωχά γεύματα, που σίγουρα θα έρχονταν κάποια στιγμή.

Τις προηγούμενες δύο σεζόν, έξι νοικάρηδες κοιμούνταν

εκ περιτροπής στο ένα δωμάτιο: τα τρία αδέρφια Τσανγκ από το Τσελάντο ψάρευαν το βράδυ και κοιμούνταν κατά τη διάρκεια της μέρας, ενώ δύο νεαροί από το Ντέγκου κι ένας χήρος από το Πουσάν δούλευαν στην παραθαλάσσια ψαραγορά το πρωί και πήγαιναν για ύπνο νωρίς το βράδυ. Στο μικρό δωμάτιο, οι άντρες ξάπλωναν ο ένας πλάι στον άλλον, αλλά κανείς δεν παραπονιόταν, επειδή εδώ ήταν καλύτερα απ' ό,τι είχαν συνηθίσει στις πατρίδες τους. Τα σεντόνια ήταν καθαρά και τα γεύματα χορταστικά. Τα κορίτσια έπλεναν καλά τα ρούχα τους και η αφεντικίνα μάλωνε τα φθαρμένα για να τους βγάλουν άλλη μια σεζόν. Κανείς από τους άντρες δεν είχε χρήματα να παντρευτεί, έτσι για εκείνους αυτή η κατάσταση δεν ήταν διόλου άσχημη. Μια σύζυγος μπορεί να προσέφερε κάποια σωματική παρηγοριά σε έναν εργάτη αλλά από έναν γάμο μπορεί να προέκυπταν παιδιά τα οποία θα χρειάζονταν φαγητό, ρούχα και σπιτικό· η γυναίκα ενός φτωχού ήταν επιρρεπής στην γκρίνια και τα κλάματα και αυτοί οι άντρες ήξεραν τα όριά τους.

Η άνοδος των τιμών και η έλλειψη χρημάτων ήταν ανησυχητική αλλά οι νοικάρηδες σχεδόν ποτέ δεν καθυστερούσαν το νοίκι. Πού και πού, άντρες που δούλευαν στην αγορά πληρώνονταν με αγαθά που είχαν μείνει απούλητα, έτσι καμιά φορά, τη μέρα της πληρωμής, η Γιάνγκτζιν δεχόταν ένα βάζο με λάδι μαγειρέματος αντί για λίγα γιεν. Η πεθερά της είχε εξηγήσει ότι έπρεπε να είναι καλή με τους νοικάρηδες: Υπήρχαν πάντα άλλα μέρη όπου μπορούσε να μείνει ένας εργάτης. «Οι άντρες έχουν επιλογές που οι γυναίκες δεν έχουν». Στο τέλος κάθε σεζόν, αν περίσσευαν καθόλου ψιλιά, η Γιάνγκτζιν τα έριχνε σε μια μαύρη πήλινη στάμνα που την φύλαγε πίσω από ένα

φύλλο της ντουλάπας, όπου ο άντρας της είχε κρυμμένα τα δύο χρυσά δαχτυλίδια της μητέρας του.

Η Γιάνγκτζιν και η κόρη της σέρβιραν τα γεύματα αμίλητες, ενώ οι νοικάρηδες κουβέντιαζαν ζωηρά για πολιτική. Οι αδελφοί Τσανγκ ήταν αγράμματοι, αλλά άκουγαν με προσοχή τα νέα στον μώλο και τους άρεσε να αναλύουν τη μοίρα της χώρας στην τραπεζαρία της πανσιόν.

Ήταν μέσα Νοέμβρη και το ψάρεμα είχε πάει καλύτερα απ' ό,τι περίμεναν εκείνον τον μήνα. Τα αδέλφια Τσανγκ μόλις είχαν ξυπνήσει. Οι νοικάρηδες της βραδινής βάρδιας σύντομα θα γύριζαν για να πέσουν για ύπνο. Οι ψαράδες θα έτρωγαν το κυρίως γεύμα τους πριν βγουν στη θάλασσα. Ξεκούραστοι και ευερέθιστοι, οι τρεις αδελφοί ήταν πεπεισμένοι ότι η Ιαπωνία δεν μπορούσε να κατακτήσει την Κίνα.

«Ναι, αυτά τα καθάρματα μπορούν να φάνε μια μπουκίτσα, αλλά δεν μπορούν να φάνε ολόκληρη την Κίνα. Αδύνατον!» αναφώνησε ο μεσαίος αδελφός Τσανγκ.

«Αυτοί οι νάνοι... να καταλάβουν ένα τόσο μεγάλο βασίλειο; Η Κίνα είναι ο μεγάλος μας αδελφός! Η Ιαπωνία είναι κακός σπόρος» φώναξε ο Φάτσο³, ο μικρότερος αδελφός, αφήνοντας με δύναμη κάτω το φλιτζάνι με το χλιαρό του τσάι. «Η Κίνα θα τα τσακίσει τα καθάρματα! Περιμένετε και θα δείτε!»

Οι φτωχοί άντρες κορόιδευαν τον πανίσχυρο αποικιστή τους μέσα στους φτωχικούς τοίχους της πανσιόν, νιώθοντας ότι δεν κινδύνευαν από την αποικιακή αστυνομία, η οποία δεν ασχολιόταν με ψαράδες που έτρεφαν ιδέες μεγαλείου. Τα αδέλφια

3. Fatso (αγγλ.): μειωτικός όρος για τον υπέρβαρο. Χοντροπαλάς.

καυχιούνταν για τις δυνάμεις της Κίνας – η καρδιά τους λαχταρούσε ένα άλλο κράτος ισχυρό εφόσον οι δικοί τους ηγέτες τούς είχαν απογοητεύσει. Η Κορέα ήταν αποικία επί είκοσι δύο χρόνια. Οι δύο νεότεροι δεν είχαν ζήσει ποτέ σε μια Κορέα που δεν ήταν υπό την κυριαρχία της Ιαπωνίας.

«Άτζουμονι⁴» φώναξε εγκάρδια ο Φάτσο. «Άτζουμονι».

«Ναι;» Η Γιάνγκτζιν ήξερε ότι ήθελε κι άλλο φαγητό. Ήταν ένας μικροκαμωμένος νέος άντρας που έτρωγε πιο πολύ κι απ' τα δύο αδέρφια του μαζί.

«Άλλο ένα μπολ με τη νόστιμη σούπα σας;»

«Ναι, ναι, φυσικά». Η Γιάνγκτζιν την έφερε από την κουζίνα.

Ο Φάτσο την καταβρόχθισε και οι άντρες έφυγαν να πάνε στη δουλειά. Οι νοικάρηδες της βραδινής βάρδιας γύρισαν λίγο μετά, πλύθηκαν κι έφαγαν το βραδινό τους στα γρήγορα. Κάπνισαν την πίπα τους κι έπειτα πήγαν για ύπνο. Οι γυναίκες μάζεψαν τα τραπέζια κι έφαγαν το λιτό δείπνο τους αμίλητες, επειδή οι άντρες κοιμούνταν. Οι υπηρέτριες και η Σάντζα συγύρισαν την κουζίνα και καθάρισαν τις βρόμικες λεκάνες. Η Γιάνγκτζιν έλεγξε το κάρβουνο πριν ετοιμαστεί για ύπνο. Οι κουβέντες των αδελφών για την Κίνα αντηχούσαν στο μυαλό της. Ο Χούνι είχε τη συνήθεια να ακούει προσεκτικά όλους τους άντρες που του έφερναν ειδήσεις, και έγνεφε, ξεφυσούσε αποφασιστικά και έπειτα σηκωνόταν να ασχοληθεί με τις δουλειές του σπιτιού. «Δεν έχει σημασία» έλεγε «δεν έχει σημασία». Είτε η Κίνα συνθηκολογούσε είτε έπαιρνε εκδίκηση, εκείνοι έπρεπε να ξεβοτανίσουν τον λαχανόκηπο, να πλέξουν

4. Ajumoni: αναφέρεται σε παντρεμένη γυναίκα μέσης ηλικίας ή σε γυναίκα σε ηλικία γάμου. Έχει ταυτιστεί κυρίως με γυναίκες σε επαγγέλματα της εργατικής τάξης.

τα σχοιnéνια σανδάλια αν ήθελαν να έχουν παπούτσια και να εμποδίσουν τους κλέφτες που προσπαθούσαν να κλέψουν τις λιγοστές κότες τους.

Το μουσκεμένο στρίφωμα του μάλλινου παλτού του Μπεκ Ίσακ είχε κοκαλώσει από την παγωνιά, αλλά επιτέλους είχε βρει την πανσιόν. Το μακρύ ταξίδι από την Πιονγιάνγκ τον είχε εξουθενώσει. Σε αντίθεση με τον χιονισμένο Βορρά, το κρύο στο Πουσάν σε ξεγελούσε. Ο χειμώνας στον Νότο φαινόταν πιο ήπιος αλλά ο παγερός άνεμος από τη θάλασσα πότιζε τα αδύναμα πνευμόνια του και τον περόνιαζε ως το μεδούλι. Όταν ξεκίνησε, ο Ίσακ ένιωθε αρκετά δυνατός ώστε να κάνει τη διαδρομή με το τρένο, αλλά τώρα αισθανόταν ξανά εξαντλημένος, και καταλάβαινε ότι έπρεπε να ξεκουραστεί. Από τον σταθμό του τρένου στο Πουσάν είχε φτάσει στο πλοiάριο που τον μετέφερε στο Γιόνγκντο κι όταν κατέβηκε, ο καρβουνιάρης της περιοχής τον είχε πάει μέχρι την πόρτα της πανσιόν. Ο Ίσακ ξεφύσησε και σχεδόν ημιλιπόθυμος, χτύπησε, συλλογιζόμενος ότι αν μπορούσε να κοιμηθεί καλά το βράδυ, θα ήταν καλύτερα το πρωί.

Η Γιάνγκτζιν είχε μόλις ξαπλώσει στο στρώμα της που ήταν καλυμμένο με βαμβάκι, όταν η μικρότερη υπηρέτρια χτύπησε απαλά την κάσα της πόρτας του δωματίου με την εσοχή, όπου κοιμούνταν όλες οι γυναίκες μαζί.

«Ατζουμονι, έχει έρθει ένας κύριος. Θέλει να μιλήσει με τον κύριο του σπιτιού. Λέει κάτι για τον αδελφό του που είχε βρεθεί εδώ πριν από χρόνια. Ο κύριος θέλει να μείνει εδώ. Απόψε» είπε η υπηρέτρια ξέπνοη.

Η Γιάνγκτζιν συνοφρυώθηκε. Ποιος να ζητούσε τον Χούνι;

αναρωτήθηκε. Τον άλλο μήνα έκλειναν τρία χρόνια απ' τον θάνατό του.

Στο θερμαινόμενο πάτωμα, η κόρη της, η Σάντζα, ήδη κοιμόταν, ροχαλίζοντας ελαφρά, με τα λυτά μαλλιά της κατσαρωμένα από τις πλεξούδες που είχε όλη τη μέρα, και απλωμένα στο μαξιλάρι σαν λαμπερό μαύρο μετάξι. Δίπλα της περίσσευε ίσα-ίσα χώρος για να ξαπλώσουν οι υπηρέτριες όταν θα τελείωναν τη δουλειά τους.

«Δεν του είπες ότι ο κύριος έχει πεθάνει;»

«Ναι. Φάνηκε να εκπλήσεται. Ο κύριος είπε ότι αδελφός του είχε γράψει στον κύριο αλλά δεν είχε λάβει απάντηση».

Η Γιάνγκτζιν ανακάθισε κι έπιασε το χάνμποκ⁵ από μουσελίνα που μόλις είχε βγάλει και ήταν διπλωμένο τακτικά δίπλα στο μαξιλάρι της. Φόρεσε το επενδεδυμένο γιλέκο επάνω από τη φούστα και τη ζακέτα της. Με μερικές επιδέξιες κινήσεις, μάζεψε τα μαλλιά της κότσο.

Μόλις τον είδε, κατάλαβε γιατί η υπηρέτρια δεν τον είχε διώξει. Η κορμοστασιά του θύμιζε νεαρό πεύκο, ήταν ευθυτενής και κομψός και ασυνήθιστα όμορφος: είχε στενά γλαστά μάτια, έντονη μύτη και μακρύ λαιμό. Το μέτωπό του ήταν λευκό και αρυτίδωτο και δεν έμοιαζε καθόλου με τους ψαρμάλληδες νοικάρηδες που φώναζαν για το φαγητό τους ή πείραζαν τις ανύπαντρες υπηρέτριες. Ο νεαρός άντρας φορούσε κοστούμι δυτικού τύπου και χοντρό χειμωνιάτικο παλτό. Τα εισαγόμενα δερμάτινα παπούτσια, η δερμάτινη βαλίτσα και η ρεπούμπλικα φάνταζαν παράταιρα στο μικρό κατώφλι. Φαι-

5. Ханбок: παραδοσιακή κορεάτικη ενδυμασία. Αποτελείται από το chima (φούστα) και το jeogori (μπλούζα ή ένα είδος ζακέτας). Έχει έντονα χρώματα και λιτές γραμμές.

νόταν να έχει αρκετά λεφτά για ένα δωμάτιο στο κέντρο σε κάποια πιο μεγάλη πανσιόν για εμπόρους ήπραματευτάδες. Σχεδόν όλες οι πανσιόν στο Πουσάν, όπου μπορούσαν να μείνουν Κορεάτες ήταν γεμάτες, αλλά αν πλήρωνες καλά, κάτι μπορούσες να βρεις. Έτσι όπως ήταν ντυμένος μπορούσε να περάσει για πλούσιος Ιάπωνας. Η υπηρέτρια κοίταζε τον άντρα, κρύβοντας με το χέρι το ελαφρώς ανοιχτό στόμα της, ελπίζοντας να του επιτραπεί να μείνει.

Η Γιάνγκτζιν υποκλίθηκε, μην ξέροντας τι να του πει. Αναμφίβολα ο αδελφός του είχε στείλει ένα γράμμα, αλλά εκείνη δεν ήξερε να διαβάζει. Ανά μερικούς μήνες ζητούσε από τον δάσκαλο στην πόλη να της διαβάζει την αλληλογραφία της αλλά τον φετινό χειμώνα δεν το είχε κάνει λόγω έλλειψης χρόνου.

«Ατζουμονι» – υποκλίθηκε – «Ελπίζω να μη σας ξύπνησα. Είχε σκοτεινιάσει όταν έφτασα με το φέρι. Μόλις σήμερα έμαθα για τον σύζυγό σας. Λυπάμαι για τα θλιβερά νέα. Λέγομαι Μπεκ Ίσακ. Έρχομαι από την Πιονγιάνγκ. Ο αδελφός μου, ο Μπεκ Γιόσεμπ, είχε μείνει εδώ πολλά χρόνια πριν».

Η βόρεια προφορά του ήταν ελαφριά, και είχε προβάρει τι θα πει.

«Θα ήθελα να μείνω εδώ μερικές εβδομάδες πριν πάω στην Οσάκα».

Η Γιάνγκτζιν χαμήλωσε το βλέμμα στα γυμνά της πόδια. Η πανσιόν ήταν ήδη γεμάτη, και ένας άντρας όπως εκείνος θα περιμένε να κοιμηθεί σε δικό του δωμάτιο. Όμως θα ήταν δύσκολο να βρει νυχτιάτικα άνθρωπο να τον γυρίσει στα ηπειρωτικά.

Ο Ίσακ έβγαλε ένα άσπρο μαντίλι από το παντελόνι του και το 'φερε μπροστά το στόμα του για να βήξει.

«Ο αδελφός μου είχε έρθει εδώ σχεδόν πριν από δέκα χρόνια.

Αναρωτιέμαι αν τον θυμάστε. Εκτιμούσε πολύ τον σύζυγό σας».

Η Γιάνγκτζιν έγνεψε. Ο Μπεκ ο πρεσβύτερος είχε μείνει στη μνήμη της επειδή δεν ήταν ψαράς ή κάποιος που δούλευε στην αγορά. Το μικρό του όνομα ήταν Γιόσεμπ· του είχαν δώσει το όνομα κάποιου βιβλικού προσώπου. Οι γονείς του ήταν χριστιανοί κι είχαν ιδρύσει μια εκκλησία στον Βορρά.

«Μα ο αδελφός σας – εκείνος ο κύριος δεν σας έμοιαζε και πολύ. Ήταν κοντός, και φορούσε στρογγυλά γυαλιά με μεταλλικό σκελετό. Πήγαινε στην Ιαπωνία· έμεινε αρκετές εβδομάδες εδώ».

«Ναι, ναι» το πρόσωπο του Ίσακ φωτίστηκε. Είχε να δει τον Γιόσεμπ πάνω από δεκαετία. «Μένει στην Οσάκα με τη γυναίκα του. Εκείνος έγραψε στον άντρα σας. Επέμενε να μείνω εδώ. Έγραψε για τον βραστό μπακαλιάρo σας. “Καλύτερος απ’ ό,τι στην πατρίδα” είπε».

Η Γιάνγκτζιν χαμογέλασε. Πώς όχι άλλωστε.

«Ο αδελφός μου έλεγε πως ο άντρας σας ήταν πολύ εργατικός». Ο Ίσακ δεν ανέφερε το στρεβλό πόδι ή το λυκόστομα αν και φυσικά ο Γιόσεμπ είχε κάνει λόγο γι’ αυτά στα γράμματά του. Ο Ίσακ είχε περιέργεια να γνωρίσει τον άντρα που είχε υπερβεί τέτοιες δυσκολίες.

«Έχετε φάει βραδινό;» ρώτησε η Γιάνγκτζιν.

«Είμαι εντάξει, ευχαριστώ».

«Θα μπορούσαμε να σας βρούμε κάτι να φάτε».

«Πιστεύετε ότι θα μπορούσα να μείνω εδώ; Καταλαβαίνω ότι δεν με περιμένετε, αλλά ταξιδεύω δύο μέρες τώρα».

«Δεν έχουμε άδειο δωμάτιο, κύριε. Βλέπετε, τούτο δω δεν είναι μεγάλο σπίτι...»

Ο Ίσακ αναστέναξε και κοίταξε τη χήρα χαμογελώντας. Ήταν

δικό του πρόβλημα, όχι δικό της και δεν ήθελε να την κάνει να νιώσει άσχημα. Κοίταξε ολόγυρα για να εντοπίσει τη βαλίτσα του. Ήταν κοντά στην πόρτα. «Φυσικά. Τότε θα επιστρέψω στο Πουσάν για να βρω ένα μέρος να μείνω. Αλλά πριν φύγω, ξέρετε μήπως καμιά πανσιόν εδώ κοντά που μπορεί να έχει άδειο δωμάτιο για μένα;» Στάθηκε ίσια, μη θέλοντας να φανεί αποκαρδιωμένος.

«Δεν υπάρχει τίποτα εδώ γύρω κι εμείς δεν έχουμε άδειο δωμάτιο» είπε η Γιάνγκτζιν. Αν τον έβαζε μαζί με τους άλλους, μπορεί να τον ενοχλούσε η μυρωδιά τους. Όσο κι αν πλένονταν η ψαρίλα δεν έλεγε να φύγει απ' τα ρούχα τους.

Ο Ίσακ έκλεισε τα μάτια και έγνεψε. Έκανε μεταβολή να φύγει.

«Υπάρχει λίγος χώρος στο δωμάτιο όπου κοιμούνται οι νοικήρηδες. Βλέπετε υπάρχει μόνο ένα δωμάτιο. Τρεις κοιμούνται τη μέρα και τρεις τη νύχτα, ανάλογα με το πρόγραμμά τους στη δουλειά. Υπάρχει ίσα-ίσα χώρος για έναν ακόμη άντρα, αλλά δεν θα ήσασταν άνετα. Μπορείτε να ρίξετε μια ματιά αν θέλετε».

«Θα είναι μια χαρά» είπε ο Ίσακ ανακουφισμένος. «Θα σας ήμουν ευγνώμων. Μπορώ να σας πληρώσω όλο τον μήνα».

«Ίσως να είναι πιο στριμωγμένα απ' όσο έχετε συνηθίσει. Όταν έμεινε ο αδελφός σας εδώ, δεν φιλοξενούσαμε τόσους πολλούς άντρες. Δεν είχε τόσο κόσμο. Δεν ξέρω αν –»

«Όχι, όχι. Θέλω απλώς μιαγωνιά για να ξαπλώσω».

«Είναι αργά και φυσάει πολύ απόψε». Ξαφνικά η Γιάνγκτζιν ντράπηκε για την κατάσταση της πανσιόν της, ενώ ποτέ άλλοτε δεν είχε νιώσει έτσι. Σκέφτηκε ότι αν ήθελε να φύγει το επόμενο πρωί θα του έδινε πίσω τα λεφτά του.

Του είπε ότι το νοίκι του μήνα έπρεπε να πληρωθεί προκα-

ταβολικά. Αν έφευγε πριν από το τέλος του μήνα, θα του επέστρεφε το υπόλοιπο ποσό. Τον χρέωσε είκοσι τρία γιεν, όσα θα χρέωνε και σε έναν ψαρά. Ο Ίσακ μέτρησε τα γιεν και της τα έδωσε και με τα δύο χέρια⁶.

Η υπηρέτρια άφησε τη βαλίτσα του μπροστά στο δωμάτιο και πήγε να φέρει καθαρά στρωσίδια από τη λινόθήκη. Θα χρειαζόταν ζεστό νερό από την κουζίνα για να πλυθεί. Η υπηρέτρια χαμήλωσε το βλέμμα αλλά ο ξένος της προκαλούσε περιέργεια.

Η Γιάνγκτζιν πήγε με την υπηρέτρια να στρώσουν και ο Ίσακ τις παρατηρούσε σιωπηλός. Έπειτα, η υπηρέτρια του έφερε μια λεκάνη με χλιαρό νερό και μια καθαρή πετσέτα. Τα αγόρια από το Ντέγκου κοιμούνταν συμμαζεμένα πλάι-πλάι, και ο χήρος με τα χέρια πάνω από το κεφάλι. Το στρώμα του Ίσακ ήταν παράλληλα με εκείνο του χήρου.

Το πρωί οι άντρες θα γκρίνιαζαν λιγάκι που έπρεπε να μοιραστούν τον χώρο με άλλον έναν νοικάρη, αλλά η Γιάνγκτζιν δεν μπορούσε να τον διώξει.

6. Στην Κορέα το να δίνεις/δέχεσαι κάτι με δύο χέρια θεωρείται ένδειξη σεβασμού, ιδίως απέναντι σε κάποιον ηλικιωμένο ή μεγαλύτερο.

Το ξημέρωμα, τα αδέρφια Τσανγκ επέστρεψαν από τη βάρκα τους. Αμέσως ο Φάτσο πρόσεξε τον νέο νοικάρη, που κοιμόταν ακόμη στο δωμάτιο.

Χαμογέλασε πλατιά στη Γιάνγκτζιν. «Χαίρομαι που βλέπω μια κυρία τόσο εργατική όπως εσείς να είναι τόσο πετυχημένη. Η φήμη της καταπληκτικής μαγειρικής σας έχει φτάσει στους πλούσιους. Σε λίγο θα έχετε και Γιαπωνέζους νοικάρηδες! Ελπίζω να τον χρεώσατε τα τριπλάσια απ' ό,τι πληρώνουμε εμείς τα φτωχαδάκια».

Η Σάντζα τον κοίταξε κουνώντας το κεφάλι της αλλά εκείνος δεν το πρόσεξε. Ο Φάτσο άγγιξε τη γραβάτα που κρεμόταν δίπλα στο κοστούμι του Ίσακ.

«Αυτά φοράνε λοιπόν οι Γιάνγκμπαν⁷ στον λαιμό για να δείχνουν σπουδαίοι; Σαν θηλιά είναι. Δεν έχω ξαναδεί τέτοιο πράγμα από κοντά! Πω πω – απαλή που είναι!» Ο μικρότερος αδελ-

7. Yangban: αναφέρεται στην ανώτατη κοινωνική τάξη της δυναστείας Τσόσον (1392-1910), η οποία αποτελούνταν από μορφωμένους λόγιους άντρες, μια άρχουσα ελίτ που καθήκον είχε να επιβάλει ένα πλαίσιο ηθικής, το οποίο πήγαζε από τον Κομφουκιανισμό.

φός έτριψε τη γραβάτα στις φαβορίτες του. «Ίσως να είναι με-
ταξωτή! Μια θηλιά από αληθινό μετάξι!» Γέλασε δυνατά, αλ-
λά ο Ίσακ δεν σάλεψε.

«Φάτσο-για⁸, μην την αγγίζεις» είπε ο Γκόμπο αυστηρά.

Τα αδέλφια έκαναν μπάνιο, έφαγαν, κι ύστερα αποκοιμήθη-
καν και οι τρεις. Ο νέος νοικάρης κοιμόταν ακόμα δίπλα τους,
τον ύπνο του διέκοπτε πού και πού ένας πιχτός βήχας.

Η Γιάνγκτζιν πήγε στην κουζίνα να πει στις υπηρέτριες να
έχουν τον νου τους μήπως ξυπνήσει ο καινούριος νοικάρης. Έπρε-
πε να του έχουν έτοιμο ζεστό φαγητό. Η Σάντζα ήταν κουλου-
ριασμένη στη γωνία και έτριβε γλυκοπατάτες χωρίς να σηκώ-
νει το βλέμμα όταν μπαινόβγαινε η μητέρα της. Όλη την πε-
ρασμένη εβδομάδα μιλούσαν μόνο όταν ήταν απαραίτητο. Οι
υπηρέτριες δεν μπορούσαν να καταλάβουν τι είχε συμβεί κι η
Σάντζα είχε γίνει τόσο σιωπηλή.

Αργά το απόγευμα, τα αδέλφια Τσανγκ ξύπνησαν, έφαγαν
ξανά και πήγαν στο χωριό να αγοράσουν καπνό πριν μπουκ στη
βάρκα τους. Οι βραδινοί νοικάρηδες δεν είχαν γυρίσει ακόμη
από τη δουλειά, έτσι το σπίτι ήταν ήσυχο για δύο ώρες. Ο αέ-
ρας απ' τη θάλασσα πότιζε τους πορώδεις τοίχους και γλιστρού-
σε μέσα από τις κάσες των παραθύρων, δημιουργώντας ρεύμα
στον μικρό διάδρομο που συνέδεε τα δωμάτια.

Η Γιάνγκτζιν καθόταν οκλαδόν κοντά σε ένα από τα ζεστά
σημεία στο θερμαινόμενο πάτωμα του δωματίου των γυναι-
κών. Μπάλωνε ένα παντελόνι από τη μισή ντουζίνα παντε-
λόνια, στη στοίβα με τα φθαρμένα ρούχα των νοικάρηδων. Τα
ρούχα των αντρών δεν πλένονταν αρκετά συχνά, μιας και εί-

8. Για: χρησιμοποιείται για να εκφράσει οικειότητα.

χαν πολύ λίγα κι επιπλέον εκείνοι δεν ήθελαν να τις βαραίνουν.

«Θα ξαναβρομίσουν» διαμαρτυρόταν ο Φάτσο, αν και τα μεγάλα αδέρφια του τα προτιμούσαν καθαρά. Έπειτα από την μπουγάδα, η Γιάνγκτζιν μπάλωνε ό,τι μπορούσε και τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο άλλαζε τους γιακάδες στα πουκάμισα και τα πανωφόρια που δεν μπορούσαν να επιδιορθωθούν ή να καθαριστούν. Κάθε φορά που ο καινούριος νοικάρης έβηγε, σήκωνε το κεφάλι της. Προσπαθούσε να έχει το νου της στις προσεκτικές βελονιές της κι όχι στην κόρη της, που καθάριζε τα πατώματα. Δύο φορές τη μέρα σκούπιζαν τα κίτρινα δάπεδα από κηρόχαρτο με μια κοντή σκούπα κι ύστερα σφουγγάριζαν με ένα καθαρό πανί.

Η εξώπορτα του σπιτιού άνοιξε αργά και μάνα και κόρη σήκωσαν το βλέμμα απ' τη δουλειά τους. Ο Τζουν, ο καρβουνιάρης είχε έρθει για τα λεφτά του.

Η Γιάνγκτζιν σηκώθηκε από το πάτωμα για να πάει κοντά του. Η Σάντζα έκανε μια γρήγορη υπόκλιση και ξανάπιασε τη δουλειά της.

«Τι κάνει η γυναίκα σας;» ρώτησε η Γιάνγκτζιν. Η γυναίκα του καρβουνιάρη έπασχε από μια νεύρωση στομάχου, που κάποιες φορές την έριχνε στο κρεβάτι.

«Σηκώθηκε πρωί πρωί και πήγε στην αγορά. Δεν μπορείς να εμποδίσεις αυτή τη γυναίκα να βγάλει λεφτά. Ξέρετε πώς κάνει» είπε ο Τζουν με περηφάνια.

«Είστε τυχερός άντρας». Η Γιάνγκτζιν έβγαλε το πορτοφόλι της για να τον πληρώσει για το κάρβουνο της εβδομάδας.

«Άτζουμονι, αν όλοι οι πελάτες μου ήταν σαν εσάς, δεν θα πεινούσα ποτέ. Πάντα πληρώνετε στην ώρα σας!» Χασκογέλασε ευχαριστημένος.

Η Γιάνγκτζιν του χαμογέλασε. Κάθε εβδομάδα, ο Τζουν πα-
ραπονιόταν ότι κανείς δεν πλήρωνε στην ώρα του, αλλά οι πε-
ρισσότεροι έκοβαν από το φαγητό για να τον πληρώσουν, μιας
και είχε τόσο κρύο τον φετινό χειμώνα που δεν γινόταν να μην
έχουν κάρβουνο. Επίσης, ο καρβουνιάρης ήταν ευτραφής και
έπινε τσάι τσιμπολογώντας κατιτίς σε κάθε σπίτι που πήγαινε
– τέτοια ισχνά χρόνια και παρ’ όλα αυτά δεν θα πεινούσε ποτέ.
Η γυναίκα του πουλούσε φύκια στην αγορά κι ήταν η καλύτε-
ρη, έβγαζε καλά λεφτά.

«Εδώ πιο κάτω στη γειτονιά, αυτό το βρομόσκυλο ο Λι-σέ-
κι⁹ δεν μου δίνει αυτά που χρωστάει –»

«Δεν είναι εύκολα τα πράγματα. Όλοι έχουν προβλήματα».

«Όχι, δεν είναι καθόλου εύκολα τα πράγματα, αλλά το δικό
σας σπίτι είναι γεμάτο νοικάρηδες που πληρώνουν γιατί είστε
η καλύτερη μαγείρισσα στο Κιάουνγκσανγκντο. Ο ιερέας μέ-
νει εδώ; Του βρήκατε κρεβάτι; Του είπα ότι το φαγκρί σας είναι
το καλύτερο στο Πουσάν». Ο Τζουν οσμίστηκε τον αέρα καθώς
αναρωτιόταν αν θα μπορούσε να φάει κάτι πριν πάει στο επό-
μενο σπίτι, αλλά δεν μύρισε τίποτα ευωδιαστό.

Η Γιάνγκτζιν έριξε μια κλεφτή ματιά στην κόρη της και η
Σάντζα σταμάτησε να καθαρίζει το πάτωμα για να πάει στην
κουζίνα να φτιάξει κάτι να φάει ο καρβουνιάρης.

«Μα το ξέρατε ότι ο νεαρός είχε ήδη ακούσει για τη μαγειρι-
κή σας από τον αδελφό του που είχε μείνει εδώ πριν από δέκα
χρόνια; Α, το στομάχι έχει καλύτερη μνήμη από την καρδιά!»

«Ο ιερέας;» η Γιάνγκτζιν σάστισε.

«Ο νεαρός από τον Βορρά. Τον είδα χθες βράδυ, που περι-

9. Seki: χρησιμοποιείται προσβλητικά, παλιάνθρωπος, κάθαρμα.

πλανιόταν στους δρόμους γυρεύοντας το σπίτι σας. Ο Μπεκ Ίσακ. Ομορφάντρας. Του έδειξα το σπίτι σας και θα είχα περάσει κι εγώ αλλά είχα μια παράδοση αργά στου Τσο-σεκι, που επιτέλους βρήκε λεφτά να με πληρώσει έπειτα από έναν μήνα που το απέφευγε –»

«Ω –»

«Τέλος πάντων, είπα στον ιερέα για τα προβλήματα που έχει η γυναίκα μου με το στομάχι της και πόσο πολύ δουλεύει στην αγορά και ξέρετε, είπε ότι θα προσευχόταν για εκείνη επιτόπου. Έσκυψε λοιπόν το κεφάλι κι έκλεισε τα μάτια! Δεν ξέρω αν πιστεύω σ' αυτά τα μουρμουρητά, αλλά δεν βλέπω τι κακό μπορεί να κάνουν. Πολύ όμορφος νεαρός, τι λέτε; Έχει φύγει; Να τον χαιρετήσω».

Η Σάντζα έφερε έναν ξύλινο δίσκο με μια κούπα ζεστό τσάι από κριθάρι, ένα τσαγερό κι ένα μπολ αχνιστές γλυκοπατάτες, και τον απόθεσε μπροστά του. Ο καρβουνιάρης θρονιάστηκε στο μαξιλάρι στο πάτωμα και βάλθηκε να καταβροχθίζει τις πατάτες. Αφού μάσησε καλά, ξανάρχισε να μιλάει.

«Σήμερα το πρωί λοιπόν, ρώτησα την κυρά πώς ένιωθε, και είπε ότι δεν ήταν και τόσο άσχημα και σηκώθηκε και πήγε για δουλειά! Ίσως κάτι να έκανε εκείνη η προσευχή τελικά. Χα! –»

«Είναι καθολικός;» Η Γιάνγκτζιν δεν ήθελε να τον διακόπτει τόσο συχνά, αλλά δεν υπήρχε άλλος τρόπος να μιλήσεις με τον Τζουν, που ήταν ικανός να μιλάει με τις ώρες. Για άντρας, έλεγε ο σύζυγός της, ο Τζουν μιλάει πολύ.

«Όχι, όχι. Ο Μπεκ είναι προτεστάντης, παντρεύονται κιόλας αυτοί. Πηγαίνει στην Οσάκα, όπου ζει ο αδελφός του. Δεν θυμάμαι να τον είχα γνωρίσει». Συνέχισε να μασάει αθόρυβα και να πίνει μικρές γουλιές από το τσάι του.

Πριν προλάβει να μιλήσει η Γιάνγκτζιν, ο Τζουν είπε «Εκείνος ο Χιροχίτο-σέκι κατέλαβε τη χώρα μας, έκλεψε την καλύτερη γη, το ρύζι, τα ψάρια, και τώρα τους νέους μας». Αναστέναξε κι έφαγε άλλη μια μπουκιά από τις πατάτες του. «Πάντως δεν αδικώ τους νέους που πηγαίνουν στην Ιαπωνία. Εδώ δεν μπορούν να βγάλουν λεφτά. Για μένα είναι πολύ αργά πια, αλλά αν είχα γιο» –ο Τζουν έκανε μια παύση, γιατί δεν είχε παιδιά και στενοχωριόταν όποτε το σκεφτόταν– «θα τον έστελνα στη Χαβάη. Η γυναίκα μου έχει έναν ξύπνιο ανιψιό που δουλεύει εκεί σε μια φυτεία ζαχαροκάλαμου. Η δουλειά είναι δύσκολη, αλλά και τι έγινε; Τουλάχιστον δεν δουλεύει γι' αυτά τα καθάρματα. Τις προάλλες που κατέβηκα στον μώλο, τα παλιότομαρα πήγαν να μου πουν ότι δεν μπορούσα –»

Η Γιάνγκτζιν συνοφρυώθηκε όταν άκουσε τις βλαστήμιες. Το σπίτι ήταν τόσο μικρό που τα κορίτσια στην κουζίνα και η Σάντζα που τώρα σφουγγάριζε το υπνοδωμάτιό τους, μπορούσαν να ακούσουν τα πάντα, και αναμφίβολα είχαν τεταμένη την προσοχή τους.

«Να σας φέρω κι άλλο τσάι;»

Ο Τζουν χαμογέλασε και έσπρωξε την άδεια κούπα προς το μέρος της και με τα δύο χέρια. «Εμείς φταίμε να πάρει ο διάολος που χάσαμε τη χώρα» και συνέχισε «Ξέρω ότι μας πούλησαν οι αναθεματισμένοι οι βρομοαριστοκράτες. Ούτε ένας από αυτούς τους παλιογιάνγκμπαν έχει κότσια».

Και η Γιάνγκτζιν και η Σάντζα ήξεραν ότι τα κορίτσια στην κουζίνα χαχάνιζαν ακούγοντας το παραλήρημα του καρβουνιάρη, που ήταν απaráλλαχτο κάθε εβδομάδα.

«Εγώ μπορεί να είμαι χωρικός, είμαι όμως τίμιος εργάτης και δεν θα άφηνα ποτέ μερικούς Ιάπωνες να κάνουν κουμάντο».

Έβγαλε ένα καθαρό άσπρο μαντίλι από το παλτό του που ήταν γεμάτο καρβουνόσκονη και σκούπισε τη μύτη του που έτρεχε. «Καθάρματα. Τώρα πρέπει να πάω για την επόμενη παράδοση».

Η χήρα του ζήτησε να περιμένει λίγο και πήγε στην κουζίνα. Στην εξώπορτα, έδωσε στον Τζουν έναν υφασμάτινο μπόγο με φρεσκοβγαλμένες πατάτες. Μια γλίστρησε και κύλησε στο πάτωμα. Ο Τζουν άρπαξε και την έριξε στη βαθιά τσέπη του παλτού του. «Δεν πρέπει να χάνουμε πολύτιμα πράγματα».

«Για τη γυναίκα σας» είπε η Γιάνγκτζιν. «Τους χαιρετισμούς μου».

«Ευχαριστώ». Ο Τζουν φόρεσε βιαστικά τα παπούτσια του κι έφυγε.

Η Γιάνγκτζιν παρέμεινε στο κατώφλι κοιτάζοντάς τον να απομακρύνεται, και επέστρεψε μέσα μόνο όταν τον είδε να μπαίνει στο διπλανό σπίτι.

Το σπίτι έμοιαζε πιο άδειο χωρίς τα μεγαλόπνοα λογύδρια του μαινόμενου άντρα. Η Σάντζα ήταν πεσμένη στα γόνατα και τελείωνε το σφουγγάρισμα στον διάδρομο που συνέδεε το καθιστικό με το υπόλοιπο σπίτι. Το κορίτσι είχε κορμί σφιχτό σαν ανοιχτόχρωμο κομμάτι ζύλο –που έμοιαζε πολύ στη φτιαξιά με τη μητέρα της–, μεγάλη δύναμη στα επιδέξια χέρια της, μπράτσα με γερούς μυς, και δυνατά πόδια. Το κοντό, φαρδύ σκαρί της ήταν γεροδεμένο, φτιαγμένο για σκληρή δουλειά, το πρόσωπο και τα άκρα της είχαν ελάχιστη χάρη, αλλά ήταν αρκετά ελκυστική – πιο πολύ γοητευτική παρά όμορφη. Οι νοικάρηδες συνέχεια προσπαθούσαν να την εντυπωσιάσουν αλλά κανείς τους δεν τα είχε καταφέρει. Τα σκούρα μάτια της άστρα-

φταν σαν λαμπερές πέτρες στο ποτάμι, πάνω σε μια φωτεινή λευκή επιφάνεια, κι όταν γελούσε δεν μπορούσες να μη γελάσεις κι εσύ. Ο πατέρας της, ο Χούνι, την είχε λατρέψει από την ώρα που γεννήθηκε, και ακόμη κι όταν ήταν μικρό κοριτσάκι, η Σάντζα θεωρούσε πρωταρχικό καθήκον της να τον κάνει χαρούμενο. Μόλις έμαθε να περπατάει, τον ακολουθούσε σαν πιστό κατοικίδιο και παρόλο που θαύμαζε τη μητέρα της, όταν πέθανε ο πατέρας της, από εύθυμο κορίτσι έγινε μια συλλογισμένη νεαρή γυναίκα.

Κανένα από τα αδέρφια Τσανγκ δεν είχε χρήματα να παντρευτεί, αλλά ο Γκόμπο, ο μεγαλύτερος, είχε πει κάμποσες φορές ότι ένα κορίτσι σαν τη Σάντζα θα γινόταν καλή γυναίκα για έναν άντρα που ήθελε να ανέβει ψηλά. Ο Φάτσο τη θαύμαζε, αλλά ήταν έτοιμος να την αγαπήσει σαν μεγαλύτερη νύφη, αν και η Σάντζα ήταν μόλις δεκάξι χρόνων, συνομήλική του. Αν τα αδέρφια μπορούσαν να παντρευτούν, τότε πρώτος θα παντρευόταν ο Γκόμπο, ο πρωτότοκος. Όμως τίποτε από αυτά δεν είχε σημασία πια, μιας και πρόσφατα η Σάντζα είχε χάσει όλες τις προοπτικές της. Ήταν έγκυος και ο πατέρας του παιδιού δεν μπορούσε να την παντρευτεί. Πριν από μια εβδομάδα η Σάντζα το είχε εξομολογηθεί στη μητέρα της αλλά φυσικά κανείς άλλος δεν είχε ιδέα.

«Άτζουμονι, Άτζουμονι!» τσίριξε η μεγαλύτερη υπηρέτρια από το μπροστινό μέρος του σπιτιού, όπου κοιμούνταν οι ένοικοι και η Γιάνγκτζιν έτρεξε. Η Σάντζα πέταξε το πανί της και την ακολούθησε.

«Αίμα! Στο μαξιλάρι! Κι είναι μούσκεμα στον ιδρώτα!»

Η Μπόκι, η μεγαλύτερη αδελφή από τις δύο υπηρέτριες, πήρε βαθιά ανάσα για να ηρεμήσει. Δεν ήταν του χαρακτήρα

της να φωνάζει και δεν είχε πρόθεση να τρομάξει τις άλλες, αλλά δεν ήξερε αν ο νοικάρης ήταν νεκρός ή αν πέθαινε, και φοβόταν πολύ να τον πλησιάσει.

Καμιά δεν μίλησε για μια στιγμή, κι έπειτα η Γιάνγκτζιν είπε στην υπηρέτρια να βγει απ' το δωμάτιο και να περιμένει δίπλα στην εξώπορτα.

«Έχει φυματίωση, νομίζω» είπε η Σάντζα.

Η Γιάνγκτζιν έγνεψε. Η όψη του νοικάρη τής θύμισε τις τελευταίες εβδομάδες του Χούνι. «Πήγαινε φέρε τον φαρμακοποιό» είπε η Γιάνγκτζιν στην Μπόκι, κι ύστερα άλλαξε γνώμη. «Όχι, όχι, στάσου. Μπορεί να σε χρειαστώ».

Ο Ίσακ κοιμόταν πάνω στο μαξιλάρι, κάθιδρος και αναφοκοκκινισμένος, χωρίς να έχει συνειδητοποιήσει την παρουσία των γυναικών που στέκονταν όρθιες και τον κοίταζαν. Η Ντόκι, το πιο μικρό κορίτσι, μόλις ήρθε από την κουζίνα, έβγαλε μια άναρθρη κραυγή, και το μόνο που κατάφερε η αδελφή της ήταν να της πει να σωπάσει. Το προηγούμενο βράδυ, όταν είχε φτάσει ο νοικάρης, η γλομάδα του ήταν εμφανής, αλλά στο φως της μέρας, το όμορφο πρόσωπό του έδειχνε γκρίζο – σαν το βρόμικο νερό της βροχής που μαζεύεται σε ένα βάζο. Το μαξιλάρι του ήταν μούσκεμα, γεμάτο αμέτρητες μικροσκοπικές κόκκινες πιτσιλιές στα σημεία όπου έβηχε.

«Χμμ» ψέλλισε η Γιάνγκτζιν, ταραγμένη και αγχωμένη. «Πρέπει να τον μετακινήσουμε γρήγορα. Μπορεί να αρρωστήσουν οι άλλοι. Ντόκι-για, άδειασε την αποθήκη αμέσως. Βιάσου». Θα τον έβαζε στην αποθήκη όπου κοιμόταν ο άντρας της όταν ήταν άρρωστος, αλλά θα ήταν πιο εύκολο αν μπορούσε να περπατήσει μόνος του ως το πίσω μέρος του σπιτιού αντί να προσπαθήσει εκείνη να τον μετακινήσει.

Η Γιάνγκτζιν τράβηξε την άκρη απ' το στρώμα του σε μια προσπάθεια να τον τραντάξει για να τον ξυπνήσει.

«Πάστορα Μπεκ, κύριε, κύριε!» Η Γιάνγκτζιν άγγιξε το μπράτσο του. «Κύριε!»

Επιτέλους, ο Ίσακ άνοιξε τα μάτια του. Δεν μπορούσε να θυμηθεί πού βρισκόταν. Στο όνειρό του έβλεπε ότι ήταν στο σπίτι, ότι ξεκουραζόταν κοντά στον οπωρώνα με τα μήλα – τα δέντρα, μια έκρηξη λευκών λουλουδιών. Όταν συνήλθε, αναγνώρισε την υπεύθυνη της πανσιόν.

«Όλα εντάξει;»

«Έχετε φυματίωση;» τον ρώτησε η Γιάνγκτζιν. Δεν μπορεί, θα το ήξερε.

Κούνησε αρνητικά το κεφάλι του. «Όχι, είχα πριν από δύο χρόνια. Είμαι καλά πια». Ο Ίσακ άγγιξε το μέτωπό του και το ένωσε ιδρωμένο. Σήκωσε το κεφάλι του και του φάνηκε βαρύ. «Α, κατάλαβα» είπε βλέποντας τους κόκκινους λεκέδες στο μαξιλάρι. «Λυπάμαι πολύ. Δεν θα ερχόμουν εδώ αν ήξερα ότι θα σας έβλαπτα. Θα φύγω. Δεν θέλω να σας βάλω σε κίνδυνο». Ο Ίσακ έκλεισε τα μάτια από την κούραση. Σε όλη του τη ζωή ήταν ασθενικός, η πιο πρόσφατη λοίμωξη φυματίωσης ήταν μία μόνο από τις πολλές ασθένειες που είχε περάσει. Οι γονείς του και οι γιατροί του δεν ήθελαν να πάει στην Οσάκα· μόνο ο αδελφός του ο Γιοσέμπ ήξερε πώς δεν ήθελε ο Ισάκ να τον αντιμετωπίζουν σαν ανάπηρο, όπως δηλαδή τον αντιμετώπιζαν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του. «Πρέπει να γυρίσω σπίτι» είπε ο Ίσακ, με τα μάτια ακόμα κλειστά.

«Θα πεθάνετε στο τρένο. Δεν θα προλάβετε να γίνετε καλά. Μπορείτε να σηκωθείτε;» τον ρώτησε η Γιάνγκτζιν.

Ο Ίσακ ανακάθισε κι έγειρε στον κρύο τοίχο. Στο ταξίδι εί-

χε αισθανθεί κούραση, τώρα όμως ένωθε λες και τα 'χε βάλει με αρκούδα. Πήρε μια ανάσα και στράφηκε προς τον τοίχο για να βήξει. Ο τοίχος γέμισε πιτσιλιές αίμα.

«Θα μείνετε εδώ. Μέχρι να γίνετε καλά» είπε η Γιάνγκτζιν.

Αντάλλαξαν ένα βλέμμα με τη Σάντζα. Όταν ο Χούνι είχε την ίδια αρρώστια, εκείνες δεν είχαν αρρωστήσει, αλλά κάπως θα έπρεπε να προστατευτούν οι νοικάρηδες και τα κορίτσια, που τότε δεν ζούσαν μαζί τους.

Η Γιάνγκτζιν κοίταξε το πρόσωπό του. «Μπορείτε να περπατήσετε μέχρι το δωμάτιο στο βάθος; Θα πρέπει να σας χωρίσουμε από τους άλλους».

Ο Ίσακ δοκίμασε να σηκωθεί μα δεν μπορούσε. Η Γιάνγκτζιν έγνεψε. Είπε στην Ντόκι να πάει να φέρει τον φαρμακοποιό και στην Μπόκι να γυρίσει στην κουζίνα και να ετοιμάσει το δείπνο για τους νοικάρηδες.

Η Γιάνγκτζιν τον έβαλε να ξαπλώσει και έσυρε σιγά σιγά το στρώμα προς την αποθήκη, όπως ακριβώς είχε μετακινήσει τον άντρα της πριν από τρία χρόνια.

Ο Ίσακ μουρμούρισε «Δεν ήθελα να σας βλάψω».

Ο νεαρός άντρας καταριόταν τον εαυτό του για την επιθυμία του να δει τον κόσμο πέρα από τη γενέτειρά του και που είχε παραμυθιαστεί ότι ήταν αρκετά καλά ώστε να πάει στην Οσάκα, ενώ ήξερε ότι πάντα θα ήταν τόσο ασθενικός. Αν κολλούσε κανέναν από τους ανθρώπους με τους οποίους είχε έρθει σε επαφή, θα έφταιγε εκείνος για τον θάνατό τους. Αν ήταν πάντως να πεθάνει, έλπιζε να πεθάνει γρήγορα, για να μην πάρει αθώους στον λαιμό του.